
Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2022 – 2023 - 2024

Z/21/401899 | 1058918
datum 22.11.2021

Aanleiding

Het recente IPCC-rapport (Climate Change 2021 – the Physical Science Basis - 07.08.2021) geeft aan dat de temperatuur op aarde sneller stijgt dan verwacht, dat de opwarming nu overal op aarde merkbaar is en dat de oorzaak de menselijke uitstoot van broeikasgassen is.

De invloed van de mens is niet meer 'zeer waarschijnlijk' maar 'onbetwistbaar'. De grens van 1,5 graad Celsius wereldwijde temperatuurstijging bereiken we al over ongeveer tien jaar.

De conclusies uit het IPCC-rapport geven de urgentie aan om ook als lokale overheid extra in te zetten op het halen van de klimaatdoelen en zo een bijdrage te leveren aan het leefbaar houden van de gemeente Zevenaar, Nederland en onze aarde.

In de Meerjarenbegroting 2022-2025 is in de paragraaf 'ontwikkeling' van programma 7 *Volksgezondheid en Duurzaamheid* aangegeven om vanwege deze urgentie en de nodige extra inspanningen een uitvoeringsprogramma voor de periode 2022-2023-2024 op te stellen. Voor de benodigde middelen is/wordt een incidenteel bedrag van € 1.500.000 gevraagd.

Leeswijzer

In de paragraaf *uitvoeringsprogramma* staan overzichten waarin beschreven staat op welke wijze de extra inzet voor de periode 2022-2023-2024 wordt ingevuld. De extra inzet heeft de focus op twee thema's, te weten:

- Energietransitie (ET) – samenleving en eigen organisatie;
- Warmtetransitie (WT) – samenleving.

Voor beide thema's wordt op activiteiten niveau een korte omschrijving gegeven en wordt aangegeven hoeveel budget er voor nodig is.

In de paragraaf *Uitwerkingen* worden deze activiteiten per thema nader toegelicht.

Uitvoeringsprogramma

tabel 1: overzicht van de extra inzet op het thema energietransitie (ET)

ET	activiteit	omschrijving/verwijzing	totaal budget voor 3 jaar
Samenleving	(a) laadpalen	Voor extra laadpalen buiten de concessie om, voor op locaties die voor de concessiehouder niet direct rendabel zijn (bv. locaties voor recreatie zoals De Bylandt en Rhederlaag).	€ 18.000
	(b) Vervolg in de lijn van RREW	Campagne in de lijn van RREW, om samenleving te blijven stimuleren; (digitaal energieloket + energie coaches in verwerken).	€ 300.000
	(c) Ondersteuning energie-transitie initiatieven samenleving	De gemeente staat samen met de samenleving voor de transitie opgave. Stimuleren en faciliteren van initiatieven uit de samenleving is en blijft van belang. Hiervoor zijn financiële middelen nodig (bv. zaalhuur buurtbijeenkomst, kopje koffie, (co)financiering voor een noodzakelijk onderzoek of advies etc.).	€ 45.000
	(d) Groene daken	De mogelijkheden voor het stimuleren van het vergroenen van bestaande daken en aanleggen van nieuwe groene daken wordt samen met het Waterschap en de provincie onderzocht. Voor invulling geven zijn financiële middelen nodig.	€ 46.000
Eigen organisatie	(e) Inkoop en aanbesteding	Invulling duurzaam en circulair inkopen door andere wijze van ontwerpen, opdrachtverlening en andere financiële afwegingen. En door circulariteit en CO ₂ -reductie onderdeel te maken van (bestaande) werkprocessen.	€ 50.000
	(f) Van afval naar grondstof	Verminderen van afval (uit eigen organisatie) en het verduurzamen van de verwerking.	€ 7.500
	(g) Vastgoed (ook investeringen)	In het Integraal Accommodatieplan (IAP) 2020-2040 wordt prioriteit gegeven aan het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed; 'in 2025 is het vastgoed energieneutraal' en 'in 2040 is de gehele vastgoedportefeuille energieneutraal, circulair en is de CO ₂ -uitstoot met 95% gedaald ten opzichten van het jaartal 1990'. Voor de extra inzet zijn financiële middelen nodig.	€ 500.000
		Totaal ET	€ 966.500

tabel 2: overzicht van de extra inzet op het thema warmtetransitie (WT)

WT	activiteit	omschrijving/verwijzing	totaal budget voor 3 jaar
Samenleving	(h) WUP Angerlo	Voor nader advies op juridisch-, technisch- en financieel vlak waarbij de 'betaalbaarheid voor de inwoner' een belangrijk uitgangspunt zijn voor de komende periode 2022-2024 extra middelen nodig.	€450.000
	(i) Warmtenet stad Zevenaar	Voor aanvullende inventarisatie en advies zijn voor 2022 extra middelen nodig om tot een 'intentieovereenkomst' (fase 3B) te komen. De benodigde middelen voor fase 4 (samenwerkingsovereenkomst) en fase 5 (realisatie) worden opgenomen in de reguliere PC-cyclus.	€50.000
	(j) Ondersteuning initiatieven warmtetransitie samenleving	De gemeente staat samen met de samenleving voor de transitie opgave. Stimuleren en faciliteren van initiatieven uit de samenleving is en blijft van belang. Hiervoor zijn financiële middelen nodig (bv. zaalhuur buurtbijeenkomst, kopje koffie, (co)financiering voor een noodzakelijk onderzoek of advies etc.).	€45.000
		Totaal WT	€ 545.000

tabel 3: totalen (ET & WT)

TOTALEN	totaal budget voor 3 jaar
Energietransitie (ET)	€ 966.500
Warmtetransitie (WT)	€ 545.000
Totaal	€ 1.511.500

Uitwerking

ET – samenleving – laadpalen

In het nationaal Regeer- en Klimaatakkoord is afgesproken dat vanaf 2030 alle nieuwe auto's emissie loos zijn. Voor een belangrijk deel zullen dat batterij-elektrische auto's zijn die alleen kunnen rijden als de laadinfrastructuur op orde is, ook in de publieke ruimte. Om uitvoering te geven aan deze opgave zijn in *Nationale Agenda Laadinfrastructuur* (NAL) (onderdeel van het Klimaatakkoord) afspraken gemaakt om samen te werken aan voldoende laadinfrastructuur in de openbare ruimte. Er moet een *Laadpalen visie en -plaatsingsbeleid* worden opgesteld en er moeten meer laadpalen geplaatst worden.

De gemeente Zevenaar doet mee met huidige concessie voor openbare laadpalen, die op 1 juli 2022 afloopt. De provincies Overijssel en Gelderland starten een nieuwe concessie. De gemeente Zevenaar heeft op 5 oktober 2021 besloten om hier ook aan mee te doen (JOIN: Z/21/397050 Europese aanbesteding openbare laadinfrastructuur elektrische voertuigen).

De planning is dat de *Laadpalen visie* begin 2022 wordt vastgesteld. Gelijktijdig wordt gewerkt aan het *Laadpalen plaatsingsbeleid* waarmee de procedure voor het aanvragen en plaatsen van laadpalen eenvoudiger wordt. De kosten voor het plaatsen van laadpalen op verzoek van inwoners en op strategische plekken (laadpalen visie) vallen binnen de concessie.

Om de laadinfrastructuur te optimaliseren zijn vanuit de gemeente Zevenaar ook 'extra' laadpalen gewenst op locaties die voor de concessiehouder niet direct rendabel zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan locaties voor recreatie zoals De Bylandt en Rhederlaag. Deze extra laadpalen vallen buiten de concessie, daarom wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 voor vier palen per jaar budget gereserveerd (€1.500/paal voor plaatsing en exploitatie van 10 jaar; 4 x €1.500 x 3 = € 18.000).

ET – samenleving - Vervolg in de lijn van Regeling Reductie Energiegebruik Woningen (RREW)

De Regeling Reductie Energieverbruik Woningen (RREW) is een regeling die beschikbaar gesteld is vanuit het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), met als doel om de CO₂-uitstoot en de woonlasten van huurders en eigenaar-bewoners te verlagen c.q. betaalbaar te houden. De gemeente Zevenaar heeft in 2019 en 2021 een specifieke uitkering ontvangen van € 447.092,- en € 344.531,93 voor het uitvoering geven aan deze regeling. Door verschillende activiteiten met betrekking tot energiebesparing in de woningvoorraad van de gemeente Zevenaar, is nu al ruim 790.000 kg jaarlijkse CO₂-besparing gerealiseerd (de verwachte reductie voor de momenteel onderhanden RREW is geschat op 848.000 kg jaarlijkse CO₂-besparing). Vanuit de samenleving is veel animo voor de regeling. Zo is de verwachting dat hiermee na afronding van de RREW ruim 11.051 huishoudens in gemeente Zevenaar bereikt zijn.

Om de inwoners te kunnen blijven stimuleren om energiebesparende maatregelen te treffen, wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een budget gereserveerd van totaal € 300.000 (jaarlijks € 100.000).

ET - Ondersteuning initiatieven samenleving

De gemeente krijgt van (groepen) inwoners vragen of de gemeente (financieel) bij kan dragen bij het opstarten van lokale initiatieven. Juist bij beginnende ideeën of projecten van (groepen) inwoners ontbreekt het vaak aan de benodigde middelen om juist een initiatief verder te kunnen brengen.

In het coalitieakkoord staat dat de gemeente samen met de samenleving voor de uitdaging/opgave van deze energietransitie staan. Om dit 'samen' een invulling te geven en de samenleving positief te (blijven) stimuleren en ondersteunen is handgeld nodig, als het 'olliemannetje' dat het piepen en kraken van initiatieven kan opvangen; bedoeld voor de zaalhuur en een kop koffie voor een startbijeenkomst maar ook voor (co)financiering voor een noodzakelijk onderzoek of advies. Omdat hiervoor geen budget is gereserveerd is kan de gemeente Zevenaar niet actief de (groepen) inwoners stimuleren.

Om ook hierin (samen met de samenleving) de rol van de gemeente in te kunnen vullen wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een budget gereserveerd van totaal € 45.000 (jaarlijks € 15.000).

ET - Groene daken subsidie

Regelmatig ontvangt de gemeente Zevenaar vragen over mogelijkheden voor het verkrijgen van subsidie ten behoeve van het aanbrengen van groene daken. Groene daken leveren in veel opzichte een positieve bijdrage.

Naast dat groene daken bijdragen aan een gezonde en prettige leefomgeving, biedt het ook andere voordelen. Zo wordt de levensduur van het dak verlengt tot wel 60 jaar of langer (gebouwverduurzaming). Vangen groene daken water op en zorgt voor een vertraagde afvoer van het overtollige hemelwater (klimaatadaptatie). Daarnaast biedt een groendak voedsel voor insecten en vogels en heeft het een verkoelend effect tijdens warme dagen in de zomer (biodiversiteit). Dankzij de verkoelende werking hebben groene daken ook een positief effect op het rendement van zonnepanelen en draagt het bij aan de isolatiegraad van gebouwen. Het houdt warmte in de zomer buiten en warmte in de winter binnen. Het zorgt daarmee voor een hogere energieopbrengst en een verlaging van het energiegebruik (energieneutraliteit).

Om te weten te komen wat groene daken voor de gebouwde omgeving van gemeente Zevenaar kan betekenen, wordt in 2022 een behoefte peiling onder inwoners uitgevoerd en gaan wij gesprekken aan met provincie Gelderland en Waterschap Rijn en IJssel om gedeelde kansen te verkennen.

Om ook hierin de rol van de gemeente in te kunnen vullen wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een budget gereserveerd van totaal € 46.000,- (€ 1.000 in 2022, € 22.500 in 2022 en € 22.500,- in 2023).

ET – Eigen organisatie - Inkoop en aanbesteding

Inkoop is een krachtig, misschien wel het meest krachtige middel om de organisatie duurzaam en meer circulair te maken. Met dit thema wordt invulling gegeven aan de ambitie om in 2023 de circulaire economie geïmplementeerd te hebben (5.3.1 in het Collegeprogramma 2018-2022). Daarnaast geeft gemeente Zevenaar door te werken aan CO₂-reductie in inkoop en aanbesteding het goede voorbeeld. Op dit moment zijn de CO₂-prestaties nog niet gekoppeld aan het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

De gemeente staat de komende jaren voor een grote ontwikkelingen (woningbouwopgave, revitalisaties van (delen van) de openbare ruimten en doorontwikkelingen van bedrijventerreinen). Dergelijke ontwikkelingen hebben een enorme milieu-impact (o.a. CO₂-uistoot en benutten van materialen die nog nooit eerder zijn gebruikt of verwerkt (*virgin materialen*) wanneer deze op traditionele wijze worden uitgevoerd. Door duurzaamheid en circulariteit onderdeel van deze ontwikkelingen te maken zal de milieu-impact afnemen. De huidige werkprocessen moeten daarop worden aangepast.

En verder zal door het op andere wijze van ontwerpen en opdrachtverlening (kennis), andere financiële afwegingen, circulariteit en CO₂-reductie onderdeel te maken van het inkoop- en aanbestedingsbeleid en het borgen in (bestaande) werkprocessen uitvoering gegeven worden aan de gestelde ambities en doelstellingen. Omdat hiervoor geen budget is gereserveerd kan gemeente Zevenaar niet actief inzetten op duurzaam en circulair inkopen. Om ook hierin de rol van de gemeente in te kunnen vullen, wordt voor de jaren 2022, 2023 een totaal budget gereserveerd van € 50.000.

ET – Eigen organisatie – van afval naar grondstof

Samen in de keten onderzoeken op welke wijze de hoeveelheid afval (uit eigen organisatie en van de huurders De Turmac Cultuurfabriek) verminderd kan worden en hoe de afvalverwerking duurzamer kan. Bijvoorbeeld door andere wijze van scheiden, ander inkoopbeleid etc.. Hiervoor wordt een budget van totaal € 7.500 gereserveerd.

ET- Eigen organisatie - Vastgoed (ook investeringen)

De gemeente Zevenaar heeft in het *Integraal Accommodatieplan* (IAP) 2020-2040 prioriteit gegeven aan het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed; 'in 2025 is het vastgoed, dat in gebruik is door de eigen organisatie, energieneutraal' en 'In 2040 is de gehele vastgoedportefeuille energieneutraal, circulair en is de CO₂-uitstoot met 95% gedaald ten opzichten van het jaartal 1990'. Mede hierdoor geeft gemeente Zevenaar uitvoering aan het vervullen van een modelrol.

In de gemeentelijke *Routekaart Verduurzamen maatschappelijk vastgoed* (bijlage van het IAP) staat beschreven op welke wijze uitvoering gegeven wordt aan deze verduurzamingsopgave echter er is geen budget beschikbaar gesteld voor deze uitvoering om te komen tot een energie- en CO₂-neutraal vastgoed in 2025 voor de eigen organisatie. Het gaat hierbij om de gebouwen die essentieel zijn voor uitvoering van de gemeentelijke taken: Gemeentehuis, De Turmac Cultuurfabriek, Gemeentewerf Zevenaar en de Parkeergarage Masiusplein.

De strategie voor verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed richt zich op een viertal pijlers; *verduurzamen door vastgoedingrepen* (afstoten, vervangende nieuwbouw en uitvoeren van duurzaam meerjaren-onderhoudsplan); *verduurzamen door gebruik en gedrag* (slim ruimtegebruik, creëren van bewustzijn en stimuleren van gedrag bij gebruikers); *gebiedsgericht verduurzamen* (door op verschillende schaalgroottes de samenwerking aan te gaan); *inkoop van duurzame energie*.

Om aan deze duurzaamheidsslag uitvoering te kunnen geven, wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een budget gereserveerd van totaal € 500.000.

WT - WUP Angerlo

Het Wijk Transitieplan Angerlo is op 29 september 2021 vastgesteld. Dit transitieplan is een volgende stap naar een aardgas vrij en duurzaam Angerlo en draagt bij aan de ambitie om als Zevenaar in 2040 aardgasvrij te zijn. Ook is dit transitieplan het uitgangspunt voor de volgende fase, het Wijk Uitvoeringsplan Angerlo.

Voor het vervolg gaan de betrokken partijen gezamenlijk verder in een nieuwe *Programmaorganisatie Angerlo* waarin op basis van gelijkwaardigheid verder wordt gewerkt richting een Wijk Uitvoeringsplan met een duidelijke focus op aardgasvrij. De betrokken partijen zijn de Dorpsraad, de Coöperatie Angerlo Duurzaam (CAD), woningcorporatie Plavei, netbeheerder Liander en de gemeente Zevenaar.

De planning is dat het Wijk Uitvoeringsplan Angerlo medio 2023 vastgesteld kan worden. Naast de (onafhankelijke) begeleiding van een externe is ook nader onderzoek en uitwerking nodig op juridisch-, technisch- en financieel vlak, waarbij betaalbaarheid een belangrijk uitgangspunt is. De Europese subsidie voor het onderzoek naar maatschappelijke ESCo's (energy service company) is helaas niet toegekend. Dit onderzoek is noodzakelijk in het kader van de 'betaalbaarheid'.

In het Herstelplan is een budget gereserveerd (Herstelplan taakveld 7.5 duurzaamheid). Dit zal niet toereikend zijn. Daarom wordt voor de periode 2022, 2023 en 2024 een totaal budget gereserveerd van € 450.000 (2022: €200.000; 2023: €150.000; 2024: €100.000).

WT - Warmtenet stad Zevenaar

Voor het warmtenet stad Zevenaar loopt fase 3B, om te komen tot een intentieovereenkomst. Voor dit traject heeft de gemeente Zevenaar een extern adviseur ingehuurd. Dit traject doen we samen met corporatie Baston en de provincie Gelderland. De oorspronkelijke planning was dat deze eind 2021 gereed zou zijn. Om redenen loopt de planning uit (vanuit de corporaties (Baston Wonen en Plavei) is de wens uitgesproken om eerst een breder (bestuurlijk) overleg te hebben waarbij de gemeente Montferland (vanwege de optie van het doortrekken van het warmtenet stad Zevenaar naar Didam) ook wordt betrokken).

Vanwege deze ontwikkeling is de planning is bijgesteld (vooralsnog verlengd met 6 maanden) waardoor extra budget nodig is voor en voor aanvullend inventarisaties en advies. Daarom wordt voor de periode 2022 een budget van € 50.000 gereserveerd.

WT - Ondersteuning initiatieven samenleving

De gemeente krijgt van (groepen) inwoners vragen of de gemeente (financieel) bij kan dragen bij het opstarten van lokale initiatieven. Juist bij beginnende ideeën of projecten van (groepen) inwoners ontbreekt het vaak aan de benodigde middelen om juist een initiatief verder te kunnen brengen.

In het coalitieakkoord staat dat de gemeente samen met de samenleving voor de uitdaging/opgave van deze energietransitie staan. Om dit 'samen' een invulling te geven en de samenleving positief te (blijven) stimuleren en ondersteunen is handgeld nodig, als het 'olliemannetje' dat het piepen en kraken van initiatieven kan opvangen; bedoeld voor de zaalhuur en een kop koffie voor een startbijeenkomst maar ook voor (co)financiering voor een noodzakelijk onderzoek of advies. Omdat hiervoor geen budget is gereserveerd is en kan de gemeente niet actief de (groepen) inwoners stimuleren.

Om ook hierin (samen met de samenleving) de rol van de gemeente in te kunnen vullen wordt voor de jaren 2022, 2023 en 2024 een budget gereserveerd van totaal € 45.000 (jaarlijks € 15.000).

De benodigde middelen voor de verdere uitrol van de Wijk Transitieplannen in de dorpen en wijken (conform de planning uit het Warmte transitieplan Zevenaar) zal in de reguliere PC-cyclus opgenomen worden.